

vrchnostenské osobě a ohroziti její tělesnou bezpečnost, a zda jí byla vůlí útočníka propůjčena vlastnost zbraně v naznačeném smyslu. Stížnost jest oprávněna. Napadený rozsudek nepraví výslovně, že byl trest vyměřen podle druhé trestní sazby § 82 tr. zák., není však pochybnosti, že se tak stalo, ano se praví v rozsudečném výroku, že se odpor stal se zbraní a že obžalovaný spáchal zločin veřejného násilí podle §§ 81, 82 tr. zák. Ohledně této kvalifikace zjistil však soud jen, že obžalovaný udeřil nadstrážníka Františka K-a pěští do prsou, při čemž měl v ruce hůl. O vyhrožování holí podle rozsudkových zjištění nejde. Podle stálé judikatury je zbraní ve smyslu § 82 tr. zák. jakýkoliv předmět, způsobilý sesílití útok proti vrchnostenské osobě nad míru pouhých tělesných sil pachatelových a ohroziti tělesnou bezpečnost této osoby, tudíž i hůl (viz na př. rozh. č. 4217 sb. n. s.). Avšak právě proto, že netřeba k naplnění skutkového znaku »odporu se zbraní« zbraně v technickém smyslu, vyžaduje se, by byl předmět v konkrétním případě způsobilý sesílití útok proti vrchnostenské osobě a ohroziti její tělesnou bezpečnost oním způsobem, a by mu byla vůlí útočníka v konkrétním případě, tudíž způsobem jeho použití jako prostředku k útoku propůjčena vlastnost zbraně v naznačeném smyslu (rozh. č. 2994 sb. n. s.). Těmito právními hledisky neřídil se nalézací soud, z jehož zjištění nevychází ani najevo, že měl obžalovaný hůl v pěsti, jíž udeřil. Avšak, i kdyby tomu tak bylo, — přečtené trestní oznámení uvádí, že obžalovaný udeřil nadstrážníka pěstmi do prsou, při čemž držel v ruce silnou hůl — bylo by při zjištěné okolnosti, že obžalovaný udeřil pěští, nikoli tudíž přímo holí, uvažovati o tom a zjistiti, zda hůl sloužila podle vůle obžalovaného k sesílení útoku či zda obžalovaný neměl hůl v ruce jen nahodile, aniž tato okolnost přispěla a měla přispěti k sesílení útoku a k ohrožení tělesné bezpečnosti vrchnostenské osoby. An soud, vycházeje patrně z mylného právního názoru, jako by již stačilo, že je pachatel opatřen zbraní, nezjistil okolnosti svrchu naznačené a přes to vyměřil trest, jak řečeno, podle druhé trestní sazby § 82 tr. zák., vykročil z mezí zákonné sazby trestní a zatížil rozsudek vytýkaným zmatkem podle § 281 čís. 11 tr. ř.

Čís. 4569.

S hlediska zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov., nepřichází v úvahu po subjektivní stránce, zda si pachatel (odpovědný redaktor) uvědomil urážlivou povahu projevu, nýbrž třeba výroku o tom, zda si při náležité pozornosti a opatrnosti měl a mohl uvědomiti obsah článku a zda to z nedbalosti opomenul.

Z toho, že urážlivý protest byl přednesen ve schůzi obecního zastupitelstva, nelze beze všeho souditi, že šlo o věc veřejného zájmu (o hájení veřejného zájmu) po rozumu § 4 tisk. nov.

(Rozh. ze dne 16. prosince 1932, Zm I 797/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti soukromého obžalobce do rozsudku krajského soudu v Kutné Hoře ze dne 27. dubna 1931, jímž byl obžalovaný podle § 259

čís. 3 tr. ř. zproštěn z obžaloby pro přečin urážky na cti podle §§ 487, 488, 491 tr. zák., zrušil napadený rozsudek a věc vrátil soudu první instance, by o ní znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Předmětem soukromé obžaloby je článek, v němž je doslovně uveřejněn protest členů několika politických stran obecního zastupitelstva v Ř., jenž byl ve schůzi tohoto zastupitelstva přečten a v němž se starostovi obce, soukromému obžalobci, činí různé výtky. Obsahem těchto výtek je podle skutkového zjištění rozsudku vinění soukromého obžalobce z nepravdomluvnosti, z teroru a z neslušného chování, a jest předestati s ohledem na obsah rozsudku, jakož i zmateční stížnosti soukromého obžalobce v zájmu správného právního posouzení věci, že výtky zjištěného rázu nemohou spadat pod pojem uvádění ve veřejný posměch, nýbrž že s ohledem na jejich konkrétní význam, vycházející z určitých událostí v obecním zastupitelstvu, mohou naplniti skutkovou podstatu hanění, totiž vinění z opovržlivých vlastností podle § 491 tr. zák., po případě z určitých nepočetných činů podle § 488 tr. zák., takže důkaz pravdy ohledně těchto výtek je přípustný, což stížnost mylně popírá, a že pro důkaz pravdy není rozhodné jen to, zda byl protest skutečně v doslovu, jak byl uveřejněn ve článku, přednesen ve schůzi obecního zastupitelstva, nýbrž že hledíc na předpis § 493 tr. zák., podle něhož ručí za trestný čin nejen první původce, nýbrž i rozšiřovatel urážky, je pro beztrestnost obžalovaného zapotřebí důkazu, že výtky v onom protestu vyslovené a ve veřejném tisku rozšiřované skutečně jsou pravdivé. Rozsudek se omezuje co do smyslu oněch výtek na kusé zjištění, že článek obsahuje vinění z nepravdomluvnosti, z teroru a z neslušného chování a ve příčině důkazu pravdy na zjištění, že »okolnosti v článku uvedené jsou pravdivé«. Právem vytýká zmateční stížnost v první své části tomuto výroku vadnost s hlediska čís. 5 § 281 tr. ř. v obojím směru; neboť pokud jde o zjištění smyslu, dosahu a významu jednotlivých výtek jako takových musel si soud především uvědomiti, z čeho vyvozuje, že se soukromému obžalobci vytýká »nepravdomluvnost«, ve které části článku spatřuje tuto výtku opodstatněnou a co rozumí výtkou »nepravdomluvnosti« — lež? —, dále co se slovem »teror« vlastně soukromému obžalobci vytýká, a v jakém smyslu jest tuto výtku podle celé souvislosti článku pojímati; právě tak se mělo státi co do výtky »neslušného chování« a posléze soud vůbec neuvažoval a opomenul zjistiti význam a smysl výtky, že »nemají k starostovi žádné úcty, nýbrž že mají k němu jen nedůvěru a že úcta se získává slušným chováním a ne úřadem«. Prvním předpokladem správného řešení případu bylo proto zjistiti význam, smysl a dosah jednotlivých výtek starostovi po stránce objektivní ve směru skutkovém, a vyjádřiti se pak o tom, kterým skutkovým podstatám § 487 a násl. tr. zák. se podřadí tyto výtky ve směru právním. Teprve na tomto podkladě lze pak přikročiti k řešení otázky důkazu pravdy a i tu jest povinností nalézacího soudu, by se přesně vyjádřil, na základě kterých rozsudkem zjištěných skutečností pokládá ohledně té které výtky důkaz pravdy za zdařený, neboť důkaz pravdy musí se krýti

s obsahem jednotlivých výtek, a kromě toho musí býti i tento výrok s hlediska formálního náležitě odůvodněn způsobem v § 270 čís. 5 tr. ř. předepsaným. Že těmto požadavkům neodpovídá povšechná poznámka rozsudku, že soud má za zjištěno, že i okolnosti ve článku uvedené jsou pravdivé, je na snadě a jest proto stížnosti přisvědčiti, pokud i tuto vadu vytýká, doličujíc, že »nelze na základě protestu politických odpůrců míti za prokázáno, že se soukromý žalobce dopustil teroru tím, že odepřel dáti hlasovati o bezvýznamných návrzích; že nelze usuzovati na správnost výtky, že ke starostovi nemají úctu, když sami političtí odpůrci prohlásili, že ho nemohou vinit z ničeho nečestného, a pokud poukazuje na »nesprávnost« výtky »neslušného chování«.

Leč rozsudek je vadný i v dalším svém obsahu. Ke skutkové podstatě přečinu proti bezpečnosti cti stačí ve směru subjektivním »vědomí urážlivé povahy závadného projevu«; leč rozsudek tím, co uvádí v dalších svých úvahách, směšuje subjektivní stránku s veřejným zájmem, a, nerozeznáváje přesně mezi zaviněním přímého pachatele a zanedbáním povinné péče redaktorské, nemůže obstáti před zákonem. Především není z těchto úvah jasno, zda soud pokládá obžalovaného za původce podle § 1 (2) tisk. nov., či zda mu lze dávat za vinu jen činnost, naplňující skutkovou podstatu přestupku podle § 6 tisk. nov. (nikoli čl. III. zák. čís. 142/1868). Rozsudek musel se přesně vysloviti, zda uvěřil obhajobě obžalovaného, že článek vůbec nečetl, nepsal a do tisku nedal, či zda a proč této obhajobě neuvěřil, a zda má za prokázáno, že obžalovaný obsah článku znal a přes to do tisku dal. Jenom kdyby taková činnost rovnající se zavinění podle § 1 (2) tisk. nov. byla prokázána, mělo by smysl další uvažování po stránce subjektivní, zda si obžalovaný byl též urážlivé povahy článku vědom — poukaz rozsudku na »animus iniuriandi« je pochybený. Nepsal-li a nečetl-li obžalovaný článek, opomenul-li se přesvědčiti, než byl článek dán do tisku, o tom, zda článek je bezvadný s hlediska II. dílu 12. hlavy trestního zákona, může jeho zavinění přijíti v úvahu jen jako zanedbání povinné péče podle § 6 tisk. nov. a pak nemá smyslu uvažovati, zda si obžalovaný uvědomil urážlivou povahu projevu, an přece projev ani neznal, nýbrž jest třeba po stránce subjektivní zjistiti jen, zda si obžalovaný jako odpovědný redaktor při náležité pozornosti a opatrnosti obsah článku uvědomiti měl a mohl, zda to však z nedbalosti opomenul. Je proto nemístná i úvaha soudu, že obžalovaný jednal bezelstně, ano není ani zjištěno, zda přichází v úvahu to či ono zavinění obžalovaného.

A co se posléze týče otázky hájení veřejných zájmů podle § 4 tisk. nov., jest připomenouti toto: Pokud by byl správný výrok, že »byla prokázána pravdivost v článku tvrzených výtek«, bylo by vůbec zbytečné uvažovati o t. zv. důkazu pravděpodobnosti podle § 4 tisk. nov. Vždyť, je-li důkaz pravdy přípustný a podařilo-li se prokázati pravdivost té které výtky, nastane beztrestnost obžalovaného ať je původcem článku ať zodpovědným redaktorem, který svou redaktorskou povinnost jen zanedbal ohledně onoho článku. Za takového stavu věci by nebylo uvažovati dále o vyvíňujícím důvodu podle § 4, tím méně, ano důsledkem výroku zprošťujícího podle § 4 je, že soud ve smyslu § 13 musí vysloviti, že se nepodařilo prokázati pravdivost zprávy, a uložití odpovědnému

redaktoru a vydavateli, by rozsudek bezplatně uveřejnili a soukromému obžalobci nahradili náklady na řízení, což si ovšem soud zřejmě — podle obsahu rozsudku — neuvědomil. Pokud by však soud dospěl k přesvědčení, že se nepodařil důkaz pravdy, pak by teprve musel přikročit k řešení otázky případné relativní beztrestnosti podle § 4 — s důsledky § 13 tisk. nov. — a tu by ovšem zase nestačilo říci, jak učinil napadený rozsudek, že, jak obžalovaný sám uvádí a soud bere za zjištěno, uveřejnil článek v zájmu veřejném; vždyť nelze již z toho důvodu, že uveřejněný protest byl přednesen ve schůzi obecního zastupitelstva, beze všeho tvrditi, že šlo o věc veřejného zájmu a o hájení veřejných zájmů podle § 4 tisk. nov. Immunitu, jakou zákon na příklad propůjčuje věrně podle pravdy učiněným sdělením o veřejném rokování sněmu, zprávy o rokování obecního zastupitelstva nemají. Beztrestnost obžalovaného při uveřejnění takovýchto zpráv — nehledíc k případu, že by pravdivost obsahu takovéto zprávy byla prokázána — bylo by lze přiznati podle § 4 ovšem, pokud by bylo zjištěno, že zprávou měl býti hájen v prvé řadě veřejný zájem, což ovšem nelze tvrditi o všech zprávách týkajících se záležitostí přivedených na přetřes ve schůzi obecního zastupitelstva, nýbrž jen o takových záležitostech, které svou povahou mohou prospívat celku a na nichž má celek zájem, při čemž pak obzvláště i podle povahy a obsahu uveřejněné zprávy bude třeba pečlivě zkoumati, zda nešlo jen o projev stranické nevraživosti, jímž mělo býti spíláno nepohodlnému soupeři politickému. Vše to by muselo býti zjištěno rozsudkem, jakož i dále, zda tu byly dokázány okolnosti, pro které tvrzení zprávy mohlo býti důvodně považováno za pravdivé, a pak by muselo ještě dojít k výroku podle § 13 tisk. nov. Bylo proto vyhověti zmateční stížnosti, zrušiti napadený rozsudek jako zmatečný a uznati dále, jak se stalo.

Čís. 4570.

Trestné predpisy §§ 2, 3 zák. z 27. mája 1885 č. 134 r. z. nevzťahujú sa na traskaviny štátneho monopolu.

(Rozh. z 16. decembra 1932, Zm IV 395/32.)

Najvyšší súd v trestnej veci proti Š. G., obžalovanému z prečinu podľa §§ 2 a 3 zák. z 27. mája 1885 č. 134 r. z., po verejnom pojednávaní o zmätočnej sťažnosti verejného obhájcu a obžalovaného takto sa usniesol: Na základe 1. odst. § 35 por. nov. z úradnej povinnosti zrušuje sa rozsudok odvolacieho súdu a vec sa vracia tomuto súdu k novému prejednávaniu a rozhodnutiu. Zmätočná sťažnosť verejného obhájcu a obžalovaného poukazuje sa na toto rozhodnutie.

Z d ô v o d o v:

Najvyšší súd, preskúmajúc túto trestnú vec shľadal, že neboly zistené všetky skutočnosti, rozhodné pre posúdenie, či je tu daná skutková povaha prečinu podľa §§ 2 odst. 2 a § 3 odst. 1 zák. z 27. mája